

ΛΘΑΝΑΟΙΟΥ Δ. ΚΑΤΖΙΓΚΑ
ΠΡΩΤΟΠΡΕΟΚΥΤΕΡΟΥ

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΥΤΑΞΙΑΟ

ΕΠΑΝΟΜΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	17
Πατριαρχική εὐλογία.....	23
Συνοδική εὐλογία	24
Εἰσαγωγικό σημείωμα.....	29

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

1. Ἡ προσφορά θυμιάματος πρὶν ἀπὸ τῆς θείας Λειτουργίας	37
2. Πότε τὸ ἱερό Εὐαγγέλιο τίθεται στὴν ἁγία Τράπεζα ἀπὸ τὴν Ἀνάσταση καὶ πότε ἀπὸ τὴ Σταύρωση	39
3. Τὸ «Βασιλεῦ οὐράνιε...» πρέπει νὰ λέγεται ἀπὸ τὸν Ἱερέα, πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκφώνηση «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία...»;	40
4. Ἡ ὕψωση τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, πρὶν ἀπὸ τὸ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...»	42
5. Τὰ προσκυνήματα πρὶν ἀπὸ τὸ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...»	43
6. «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος»	44
7. Εἰρηνικά	45
8. «ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος)...»	48
9. Τῆς στιγμῆς ποὺ ὁ Διάκονος ἢ ὁ Ἱερέας λέγουν «Τῆς Παναγίας, ἀχράντου...», ὅταν ἐκφωνοῦν τὰ Εἰρηνικά ἢ τίς Συναπτές, οἱ ψάλτες παρεμβαίνουν καὶ ψάλλουν χαμηλόφωνα τὸ	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Υπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς». Πρέπει νά λέγεται ἢ ὄχι; Δογματικά εἶναι ὀρθό ἢ πρέπει νά λέγεται τό «Υπεραγία Θεοτόκε, πρέσβευε ὑπέρ ἡμῶν»;	49
10. «Υπέρ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους...»	51
11. Τά Ἀντίφωνα	51
12. Τά Τυπικά	55
13. Οἱ εὐχές τῶν Ἀντιφώνων πότε πρέπει νά λέγονται;	55
14. Ἡ εὐχή «Δέσποτα, Κύριε, ὁ Θεός ἡμῶν...», στή μικρή Εἴσοδο, πρέπει νά λέγεται καθ' ὁδόν ἢ στό μέσον τοῦ Ναοῦ;	56
15. «Μερικοί Ἱερεῖς συνηθίζουν νά θυμιάζουν μετά τή μικρή Εἴσοδο. Αὐτό εἶναι σωστό;	58
16. Ὁ Τρισάγιος ὕμνος	59
17. Γιατί λέγεται πρῶτα ἡ ἐκφώνηση τῆς εὐχῆς τοῦ Τρισαγίου ὕμνου καί ὕστερα ἡ εὐχή καί πάλι ἐπαναλαμβάνεται μυστικά ἡ ἐκφώνηση;	59
18. Ἡ Ἄνω Καθέδρα	61
19. Τό Προκείμενο	62
20. Ὁ Ἀπόστολος βρίσκεται πάνω στήν ἁγία Τράπεζα ἢ στό ἀναλόγιο, καί ὁ Ἀναγνώστης, ὅταν πρόκειται νά ἀναγνώσει τήν ἀποστολική περικοπή, τόν παίρνει ἀπό τό χέρι τοῦ Ἱερέα ἢ ἀπό τό ἀναλόγιο;	63
21. Προκαταρκτικά τοῦ Εὐαγγελίου	64
22. Τί πρέπει νά λέγει ὁ Ἱερέας ὅταν εὐλογεῖ τόν Ἀναγνώστη, μετά τόν Ἀπόστολο, καί τόν Διάκονο, μετά τήν ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου;	65
23. Τό Ἀλληλουιάριο	66
24. Ποῦ στέκεται καί πρὸς τά ποῦ βλέπει ὁ Ἀναγνώστης ἢ ὁ ψάλτης, ὅταν ἀπαγγέλλει τόν Ἀπόστολο;	69
25. Ἡ Ἀπόδοση τῶν Ἀναγνωσμάτων	71
26. Ἡ θυμίαση πότε πρέπει νά γίνεται, κατά τή διάρκεια τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀποστόλου ἢ μετά ἀπ' αὐτόν; Μερικοί Ἱερεῖς θυμιάζουν καί ἄλλοι ὄχι. Ποιό εἶναι τό σωστό;	73
27. Τό κήρυγμα. Πότε πρέπει νά γίνεται τό κήρυγμα μετά τό Εὐαγγέλιο ἢ κατά τήν ὥρα τοῦ Κοινωνικοῦ;	75

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

28. Ἡ Μεγάλη Ἐκτενής	78
29. Οἱ Δεήσεις ὑπέρ τῶν κατηχομένων. Πρέπει νά λέγονται στή θεία Λειτουργία οἱ δεήσεις καί οἱ εὐχές ὑπέρ τῶν κατηχομένων;	78
30. Οἱ Δεήσεις ὑπέρ τῶν πιστῶν	81
31. Ἡ λέξις «ἀνενόχως» στή β' εὐχή τῶν πιστῶν τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Χρυσοστόμου ποῦ ἀναφέρεται, στό «λατρεύειν» ἢ στό «μετέχειν»;	82
32. Χερουβικό - Διακοπή τοῦ Χερουβικοῦ ὕμνου γιά νά γίνει ἡ Εἴσοδος	84
33. Στόν Χερουβικό ὕμνο ποιό εἶναι τό ὀρθότερο νά ψάλλεται: «πᾶσαν τήν βιοτικήν» ἢ «πᾶσαν νῦν βιοτικήν»;	90
34. Ἡ εὐχή «Θυμίαμά σοι προσφέρομεν...» πρέπει νά λέγεται κάθε φορά πού ὁ Ἱερέας εὐλογεῖ τό θυμίαμα ἢ μόνο στήν Προσκομιδή;	91
35. Ἡ θυμίαση, τήν ὥρα πού λέγεται τό Χερουβικό, πρέπει ἀπαραίτητα νά γίνεται στό «Τριάδι» ἢ σ' ὁποιοδήποτε ἄλλο σημεῖο;	91
36. Κατά τή μεγάλη Εἴσοδο ὅταν λειτουργεῖ μόνος του ὁ Ἱερέας πῶς πρέπει νά κρατῶνται τά τίμα Δῶρα, μέ ποιό χέρι, δηλαδή, τό ἅγιο Δισκάριο καί μέ ποιό χέρι τό ἅγιο Ποτήριο;	94
37. Περί τῆς μεγάλης Εἴσοδου καί ἄν ἐπιτρέπεται ἡ μνημόσυνη σ' αὐτήν	95
38. «Ἀγάθυνον, Δέσποτα»	98
39. Στή λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρέπει νά λέγεται ἡ εὐχή «Οὐδεῖς ἄξιος...» ἢ νά ἀπαγγέλλεται μόνο τό «Σιγησάτω πᾶσα σάρξ βροτεία...»;	99
40. Τά Πληρωτικά	101
41. Γιατί στή θεία Λειτουργία ὑπάρχουν δύο φορές οἱ αἰτήσεις «Τήν ἡμέραν πᾶσαν... Ἄγγελον Εἰρήνης...» κ.λπ. Πρέπει νά λέγονται δύο φορές; Ἄν μόνο μία φορά, ποιά ἀπό τίς δύο;	102

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

42. Όταν ο Ιερέας έκφωνει τό «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους...»,
σέ ποιό σημεῖο εἶναι στραμμένος; 104
43. Τήν ὥρα τοῦ ἀσπασμοῦ, πρῖν ἀπό τήν ἀπαγγελία τοῦ
Συμβόλου τῆς Πίστεως, τί πρέπει νά ψάλλεται,
τό «Ἀγαπήσω σε, Κύριε...» ἢ τό «Πατέρα Υἱόν...»; 105
44. «Τάς θύρας, τάς θύρας ἐν σοφία πρόσχωμεν» 106
45. Όταν ἀπαγγέλλεται τό Σύμβολο τῆς Πίστεως ἀπό τόν
χορό, πρέπει καί ὁ Ιερέας νά τό ἀπαγγέλλει μυστικά; 107
46. Γιατί γίνεται ὁ ριπισμός τῶν τιμῶν Δώρων
καί πῶς προῆλθε; 109
47. Όταν ὁ Ιερέας έκφωνεῖ «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν...
εἶη μετά πάντων ὑμῶν», εὐλογεῖ μέ τόν Ἀέρα, τόν ὁποῖο
συνεχίζει νά κρατεῖ στά χέρια του καί ὅταν έκφωνεῖ
τό «Ἄνω σχῶμεν τάς καρδιάς»; 110
48. Τό «Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ» πρῖν ἀπό τήν εὐχή τῆς
Ἀναφορᾶς πῶς πρέπει νά λέγεται, πρὸς τήν εἰκόνα
τοῦ Χριστοῦ, πρὸς ἀνατολάς ἢ πρὸς τόν Λαό; 111
49. Οἱ τρεῖς έκφωνήσεις «Λάβετε, φάγετε...», «Πίετε ἐξ
αὐτοῦ πάντες...», «Τά σά ἐκ τῶν σῶν...», λέγονται
ἀπό τόν πρῶτο στήν τάξη Ιερέα; 112
50. Ποιά γραφή εἶναι ὀρθότερη στήν έκφώνηση πρὸ
τοῦ ὕμνου «Σέ ὑμνοῦμεν...», τό «σοί προσφέρουμεν»
ἢ τό «σοί προσφέροντες»;
Ὁ Ιερέας ὑψώνει σταυροειδῶς τά Ἅγια ἢ ὄχι; 113
51. Ποιά εἶναι ἡ σχέση τῶν Κυριακῶν λόγων «Λάβετε,
φάγετε...», «Πίετε ἐξ αὐτοῦ...», μέ τήν εὐχή τῆς ἀγίας
Ἀναφορᾶς καί ἂν πρέπει ὁ Ιερέας ἢ ὁ Διάκονος
νά δείχνουν μέ τό χέρι τους τά προκείμενα Δῶρα,
ὅταν έκφωνοῦνται οἱ ἀντίστοιχες φράσεις 115
52. Πρῖν ἀπό τόν καθαγιασμό τῶν τιμῶν Δώρων, ἐπιτρέπεται
ἡ τριπλή προσκύνηση ἢ ὄχι; 116
53. Ἡ κλίση τῶν γονάτων 118
54. Γιατί στή θεία Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου δέν ὑπάρχει
τό «Μεταβαλὼν τῷ Πνεύματί σου τῷ Ἁγίῳ»; Μήπως εἶναι
ἀπαραίτητο καί πρέπει νά προστίθεται; 123

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

55. Στή Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου, ὅταν γίνεται ὁ καθαγιασμός τῶν τιμίων Δώρων, πρέπει νά λέγονται ἀπό τόν Διάκονο πρὸς τόν Ἱερέα οἱ φράσεις «Εὐλόγησον, Δέσποτα, τόν ἅγιον Ἄρτον κ.λπ.» ἢ ὄχι;	125
56. Τό Ἀντίδωρο ὑψώνεται ἢ εὐλογεῖται καί σέ ποιᾶ στιγμή τῆς θείας Λειτουργίας;	126
57. Τό Ὑψωμα πρέπει νά δίδεται μόνο στίς Λειτουργίες πού γίνονται ὑπέρ τῶν ζώντων ἢ καί στούς συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ, ὅταν τελεῖται μνημόσυνο;	127
58. Τά Δίπτυχα	127
59. Τά Δίπτυχα τῆς θείας Λειτουργίας καί ἡ φράση «Καί πάντων καί πασῶν» πρέπει νά λέγονται ἀπό τόν Ἱερέα;	128
60. «Καί ὧν ἕκαστος κατὰ διάνοιαν ἔχει καί πάντων καί πασῶν»	129
61. Σέ ποιό σημεῖο τῆς θείας Λειτουργίας πρέπει νά εὐλογεῖ ὁ Ἱερέας μέ τόν τίμιο Σταυρό;	131
62. Πληρωτικά πρό τῆς θείας Κοινωνίας	131
63. Ἡ ζώση τοῦ Ὁραρίου	133
64. Ἀναδίπλωση Φελωνίου	134
65. Ὅταν ὁ Ἱερέας ὑψώνει τόν ἅγιο Ἄρτο, ὑψώνει μαζί καί τό ἅγιο Ποτήριο;	135
66. Ὅταν ὁ Ἱερέας ἐκφωνεῖ τό «Πρόσχωμεν τά ἅγια τοῖς ἁγίοις» ὑψώνει μόνο τόν Ἄμνο ἢ ὀλόκληρο τό ἅγιο Δισκάριο;	136
67. Ὁ μελισμός τοῦ ἁγίου Ἄρτου	136
68. Πότε καί γιατί κλείεται τό καταπέτασμα τῆς ὠραίας Πύλης;	139
69. Περὶ Κοινωνικοῦ. Τήν ὥρα πού κοινωνοῦν οἱ πιστοί, πρέπει νά ψάλλεται τό «Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ...»;	141
70. Ὅταν ὁ Ἱερέας μεταλαμβάνει ἀπό τό ἅγιο Ποτήριο, κοινωνεῖ τρεῖς φορές λέγοντας γιά κάθε φορά τήν ἀντίστοιχη φράση «Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός, καί τοῦ Υἱοῦ, καί τοῦ ἁγίου Πνεύματος» ἢ μόνο	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

μία φορά λέγοντας μόνο τό Ἀμήν, Ἀμήν, Ἀμήν τρεῖς φορές;	144
71. Γιατί ὁ Ἱερέας, ὅταν συστέλλει τά τίμια Δῶρα, λέγει τά ἀναστάσιμα τροπάρια «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι...», «Φωτίζου, φωτίζου...», «ὦ θείας, ὦ φίλης...», «ὦ Πάσχα τό μέγα...». Πρέπει νά λέγονται καί πότε;	145
72. Σέ ποιό σημεῖο τῆς θείας Λειτουργίας πρέπει νά γίνεται ἡ συστολή τῶν μερίδων;	147
73. Σύμφωνα μέ τήν ἐκκλησιαστική τάξη, οἱ πιστοί πρέπει νά κοινωνοῦν στό «Μετά φόβου...». Τί πρέπει νά γίνεται ὁμως, ὅταν στίς μεγάλες γιορτές ὑπάρχει πληθώρα πιστῶν, διαφόρων ἡλικιῶν, πού περιμένουν νά κοινωνήσουν; Ἐπιτρέπεται νά κοινωνήσουν μετά τό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας;	148
74. Ὄταν μετά τή θεία Κοινωνία «εἰσχομίζει» ὁ Διάκονος τίς μερίδες στό ἅγιο Ποτήριο, λέγει τό «Ἀπόπλυνον, Κύριε...» ἢ ὄχι;	152
75. Ἐπιτρέπεται οἱ πιστοί νά κοινωνήσουν, ἐκτός ἀπό τόν Ἀμνό, καί ἀπό τίς ἄλλες μερίδες;.....	154
76. Σχετικά μέ τή θεία Κοινωνία τῶν νηπίων	155
77. Στίς μεγάλες γιορτές κατά τίς ὁποῖες ὑπάρχει μεγάλη προσέλευση πιστῶν στή θεία Κοινωνία, ὁ Ἱερέας ἔχει τό δικαίωμα κατά τή διάρκεια τῆς θείας Κοινωνίας νά προσθέσει στό ἅγιο Ποτήριο οἶνον;	156
78. Πόσες ὥρες μετά ἀπό τή θεία Κοινωνία ἐπιτρέπεται κάποιος νά πτύσει;	158
79. Μετά τή θεία Κοινωνία τῶν πιστῶν, ὁ Ἱερέας πῶς πρέπει νά εὐλογεῖ, ὅταν ἐκφωνεῖ τό «Σῶσον ὁ Θεός τόν λαόν σου...»;	158
80. Ὁ ὕμνος «Πληρωθήτω...»	159
81. Ἡ εὐχαριστήρια εὐχή «Εὐχαριστοῦμέν σοι, δέσποτα φιλόανθρωπε, εὐεργέτα τῶν ψυχῶν ἡμῶν...» πότε πρέπει νά διαβάζεται κανονικά, μετά τή θεία Κοινωνία τῶν Ἱερέων ἢ μετά τή θεία Κοινωνία τῶν πιστῶν;	160

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

82. «Εὐλογητός ὁ Θεός ἡμῶν», πρὶν ἀπὸ τοῦ «Πάντοτε...» 161
83. εἶναι σωστό ὁ Ἱερέας νὰ εὐλογεῖ τὸν Λαόν, ὅταν διαβάξει τὴν Ὁπισθάμβωνο εὐχή καὶ μάλιστα στό σημεῖο «Εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου...»; 163
84. Ἡ Ὁπισθάμβωνος εὐχή πρέπει νὰ λέγεται ἀπὸ τὸν Ἱερέα πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἢ πρὸς τὸ ἅγιο Βῆμα (πρὸς ἀνατολάς); 164
85. Ὅταν τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ποιά Ὁπισθάμβωνος εὐχή πρέπει νὰ λέγεται· ἡ συνηθισμένη «Ὁ εὐλογῶν τοὺς εὐλογοῦντάς σε...» ἢ «Ὁ θυσίαν αἰνέσεως...»; Μήπως ἡ τελευταία εὐχή πρέπει νὰ λέγεται μόνο τὴν 1ῃ Ἰανουαρίου; 168
86. «Εὐλογία Κυρίου ἐφ' ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ φιλανθρωπία...» 170
87. Ἡ Ἀπόλυση 172
88. Στὴν Ἀπόλυση τῆς θείας Λειτουργίας πρέπει νὰ προστίθεται ἡ φράση «οὗ τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐπιτελοῦμεν ἢ ἐπετελέσαμεν»; 173
89. Ὁ πολυχρονισμὸς τοῦ Λειτουργοῦ 174
90. Διανομὴ Ἀντιδώρου 175
91. Ὁ ὑψωμένος ἄρτος τῆς Προσκομιδῆς καὶ τὰ περισσεύματα τοῦ Ἀντιδώρου τί πρέπει νὰ γίνονται; 176

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ἌΛΛΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

1. Τί χρησιμεύουν οἱ τρεῖς σφραγίδες στό πρόσφορο; 181
2. Πῶς καθιερώθηκαν καὶ ποιά εἶναι ἡ σημασία τῶν μερίδων ποὺ τοποθετοῦνται κατὰ τὴν Προσκομιδὴ στό ἅγιο Δισκάριο; Μεταβάλλονται ἢ ὄχι σὲ Σῶμα Χριστοῦ; 182
3. Πότε πρέπει νὰ παίρνει «Καιρό» ὁ Ἱερέας; 183
4. Ὅταν τελεῖται συλλείτουργο, ἡ εὐχή «Κύριε, ἐξαπόστειλον...» λέγεται στὸν πληθυντικό; 186

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

5. Τή Διακαινήσιμη εβδομάδα ὁ Ἱερέας παίρνει «Καιρό»
πρὶν ἔνδυθεῖ τὰ ἄμφια ἢ ὄχι; 187
6. Μπορεῖ ὁ Ἱερέας νά τελέσει μόνο τή θεία Λειτουργία
καί νά παραλείψει τόν Ὅρθρο; 188
7. Τέλεση θείας Λειτουργίας χωρίς ἱεροψάλτη 189
8. Στίς λεγόμενες «ἰδιωτικές» Λειτουργίες ἐπιτρέπεται καί
ἐνδείκνυται στά Εἰρηνικά καί στή Μ. Εἴσοδο
νά μνημονεύονται τὰ ὀνόματα αὐτῶν πού τελοῦν
τή θεία Λειτουργία; 190
9. Ἄν κάποιος Ἱερέας εἶναι συμπροσευχόμενος καί ὄχι
Λειτουργός καί ἐπιθυμεῖ νά κοινωνήσει,
πῶς θά κοινωνήσει; 192
10. Σχετικά μέ τή θεία Κοινωνία τῶν ἀσθενῶν 192
11. Ὄταν ὁ Ἱερέας λειτουργεῖ καί κληθεῖ νά κοινωνήσει
κάποιον ἐτοιμοθάνατο, τί πρέπει νά κάμει; 194
12. Ἐπιτρέπεται νά κοινωνεῖ ὁ Ἱερέας ἀπό προηγιασμένα Ἅγια
τούς πιστούς, οἱ ὁποῖοι προσέρχονται ἐνωρίς, πρὶν
ἀπό τήν ἔναρξη τῆς θείας Λειτουργίας τή Μεγάλῃ Πέμπτῃ
ἢ τό Μέγα Σάββατο στόν Ναό καί ἀδυνατοῦν λόγῳ
τῶν ἐπαγγελματικῶν τους ἀσχολιῶν νά παραμείνουν
καί νά παρακολουθήσουν τή Λειτουργία; 195
13. Ὄταν τελεῖται ἡ ἑσπερινή Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου,
ποιά εὐχή πρέπει νά λέγεται στή μικρή Εἴσοδο,
τοῦ Ἑσπερινοῦ ἢ τῆς θείας Λειτουργίας; 196
14. Πῶς πρέπει νά γίνεται ἡ ἀποξήρανση τοῦ ἁγίου Ἄρτου
τῆς Μεγάλῃς Πέμπτῃς; Χρειάζεται εἰδική ἀκολουθία;
Μπορεῖ νά μεταφερθεῖ σέ ἄλλο Ναό; 197
15. Μερικοί ἀπό τό ἐκκλησίασμα, κυρίως οἱ γυναῖκες, τήν ὥρα
πού τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία, ἀσπάζονται τίς εἰκόνες τοῦ
Τέμπλου καί δημιουργοῦν κάποια ἀναταραχή. Κατά πόσο
εἶναι ἐπιτρεπτό ἢ ὄχι; 200
16. Πρέπει ὁ σπόγγος νά διατηρεῖται μέσα στό ἅγιο Ποτήριο
σέ ἀνάμνηση τοῦ γνωστοῦ γεγονότος ἢ ὄχι; 202

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

17. Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρέπει νά γίνεται στήν Ἁγία Τράπεζα ἢ στή μέση τοῦ Ναοῦ μέσα στό κουβούκλιο τοῦ Ἐπιταφίου;	204
18. Ὅταν μία γυναίκα βρίσκεται σέ «ἀδιαθεσία», μπορεῖ νά ἐκκλησιαστεῖ, νά κοινωνήσει, νά πάρει Ἀντίδωρο ἢ νά ἀσπασθεῖ τίς εἰκόνες;	206
19. Ἡ χρήση τοῦ καλυμμαυχίου	209
20. Ἡ «τάξη τοῦ ἔωθινοῦ Εὐαγγελίου»	211
21. Ἐπιμνημόσυνη δέηση	214

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

A) Περί Ἱερατικοῦ Συλλείτουργου	219
B) Χοροστασία Ἀρχιερέως	227
Γ) Διάταξη Ἀρχιερατικῆς Λειτουργίας	230
Δ) Τυπική Διάταξη Ἀγρυπνίας	252
Ε) Ἡ θυμίαση ἀπό δύο Διακόνους στήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ μέ χοροστασία Ἀρχιερέως	255
ΣΤ) Τό χρῶμα τῶν ἀμφίων	258

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τρόπος ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν στή θεία Λειτουργία	267
Συμπεράσματα - Παρατηρήσεις	290
Πότε εἴμαστε ὀρθιοί καί πότε καθόμαστε κατά τή διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας	293
Πώς πρέπει νά προετοιμάζεται ὁ πιστός προκειμένου νά κοινωνήσει τῶν ἀχράντων μυστηρίων	300
Πρακτικές συμβουλές γύρω ἀπό τό θέμα τῆς θείας Κοινωνίας	308
ΠΕΡΙ ΝΗΣΤΕΙΑΣ	315
Πότε καί πώς νηστεύουμε	317
Ἡμερήσιες νηστείες τοῦ ἔτους	326
Ἡμέρες πού καταλύουμε τά πάντα	328
ΤΟ ΑΝΤΙΔΩΡΟ	333

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ σκοπός καί ἡ σημασία του μέσα στή λατρεία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας	333
Τί εἶναι τό Ἀντίδωρο	335
ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ	341
Πότε δέν τελοῦνται μνημόσυνα	348
ΤΟ ΚΟΛΛΥΒΟ	349
Τά ψυχασάββατα	351
Τό ψυχασάββατο πρό τῆς Ἀπόκρεω	352
Τό ψυχασάββατο πρό τῆς Πεντηκοστῆς	352
Ἀπαράδεκτα ἔθιμα	353

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

Οἱ Ἀκολουθίες τοῦ Ἀραβώνα καί τοῦ Στεφανώματος συνημμένες μέ τή θεία Λειτουργία	361
Τυπική διάταξη τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος συνημμένου μέ τή θεία Λειτουργία	367
Ἐπίλογος	372
Στοχασμοί στή θεία Λειτουργία	372
Πηγές - Βοηθήματα	377
Ἔργα τοῦ ἰδίου	387

